

FYBA
19/4/18
2 to 5
pages - 4

[Time: 3 Hours]

[Marks: 100]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B:
1. All questions are compulsory and carry equal marks.
 2. Use of Map stencils is allowed.
 3. Draw sketches and diagrams whenever necessary.

1. Attempt any two questions from the following : 20

- a What is Human Geography? Describe various branches of Human Geography.
- b Explain the nature and scope of Human Geography.
- c Explain various approaches of Human Geography with suitable examples.

2. Attempt any two questions from the following : 20

- a Explain various types of rural settlements.
- b What are urban settlements? Describe the types of urban settlements.
- c Explain the functional classification of urban settlements.

3. Attempt any two questions from the following : 20

- a Describe the trends of World Population change since historical period.
- b Explain the advantages and problems of under population.
- c Describe Demographic Transition Model with suitable diagram.

4. Attempt any two questions from the following : 20

- a Explain Lee's Theory of Migration.
- b Define the term migration and explain the effects of migration.
- c Explain "Push" and "Pull" factors of migration.

5. Attempt any two questions from the following : 20

- a Find out the Rn from the following information.
 - i Average distance between settlements – 02 km
 - ii Number of settlements – 10
 - iii Total area – 5000 sq.km
- b Construct Age-sex pyramid and interpret it.

Sr. No.	Age group	Male (000)	Female (000)
1	0-10	153	163
2	10-20	137	142
3	20-30	116	123
4	30-40	101	105
5	40-50	69	63
6	50-60	43	67
7	60 above	12	23

Turn Over

३
(मराठी रूपांतर)
(३ तास)

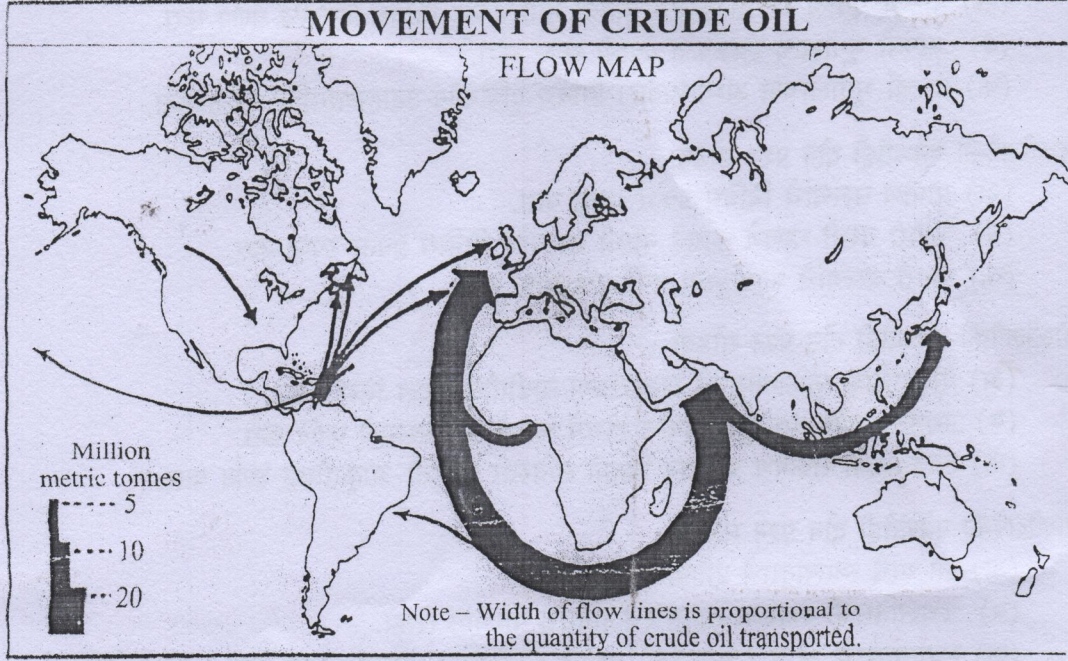
(एकूण गुण १००)

- सूचना : १. सर्व प्रश्न आवश्यक असून सर्वांना समान गुण आहे.
२. नकाशा स्टॅन्सिल वापरण्यास परवानगी आहे.
३. आवश्यक तेथे आकृत्या व आराखडे काढा.

१. खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा : २०
(अ) मानवी भूगोल म्हणजे काय? मानवी भूगोलाच्या विविध शाखांचे वर्णन करा.
(ब) मानवी भूगोलाचे स्वरूप व व्याप्ती स्पष्ट करा.
(क) मानवी भूगोलाच्या अभ्यासातील विविध दृष्टिकोन उदाहरणासहित स्पष्ट करा.
२. खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा : २०
(अ) ग्रामीण वस्त्यांचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.
(ब) नागरी वस्ती म्हणजे काय? नागरी वस्त्यांचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.
(क) नागरी वस्त्यांचे कार्यान्वरण वर्गीकरण स्पष्ट करा.
३. खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा : २०
(अ) ऐतिहासिक कालापासुनचे लोकसंख्या वाढीतील बदल विशद करा.
(ब) न्यूनतम लोकसंख्येमुळे निर्माण होणारे फायदे व समस्यांचे वर्णन करा.
(क) लोकसंख्या संक्रमण प्रतिमान विषयी सविस्तर माहिती आकृतीसह वर्णन करा.
४. खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा : २०
(अ) ली यांचे स्थलांतराचे प्रतिमान स्पष्ट करा.
(ब) स्थलांतराची व्याख्या सांगून स्थलांतराचे परिणाम लिहा.
(क) स्थलांतराचे ओढ (आकर्षण) ढकल (अपसरण) घटक स्पष्ट करा.
५. खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा : २०
(अ) खालील माहितीच्या आधारे Rn काढा.
१. वस्त्यांमधील सरासरी अंतर - २ कि.मी
२. वस्त्यांची संख्या - १०
३. प्रदेशाचे क्षेत्रफळ - ५००० चौ.कि. मी.
(ब) खाली दिलेल्या आकडेवारीच्या आधारे वय व लिंगदर्शक मनोरा काढा. व त्याचे स्पष्टीकरण लिहा.

अ. क्र.	वयोगट	पुरुष (हजारात)	स्त्री (हजारात)
१	०-१०	१५३	१६३
२	१०-२०	१३७	१४२
३	२०-३०	११६	१२३
४	३०-४०	१०१	१०५
५	४०-५०	६९	६३
६	५०-६०	४३	६७
७	६० +	१२	२३

(क) तुम्हाला पुरविण्यात आलेल्या ओघदर्शक नकाशाचे वाचन व विश्लेषण करा.

(ड) वय आणि लिंगदर्शक मनोऱ्याचे महत्त्व यावर टीप लिहा.
